

श्री.जयदिप डाकरे सर श्री.प्रविण डाकरे सर

Subscribe

इयत्ता - पाचवी (13 जुलै) माझा अभ्यास

Subscribe

शासनाच्या 45 दिवसांच्या ब्रीज कोर्ससोबत माझा अभ्यास PDF

शासनाच्या ब्रीज कोर्ससोबत क्षमता प्राप्त विद्यार्थ्यांसाठी चालू इयत्तेचा अभ्यासक्रम समाविष्ट

दिवस तेरा :

कविता तालासुरात म्हणा.

३.

वलहवा रं वलहवा

टैस्ट
सोडवा

- एका व म्हणा.

वलहवा रं, वलहवा रं, वलहवा रं नाव वलहवली,
वलहवा रं नाव वलहवली, वलहवा रं नाव वलहवली ॥

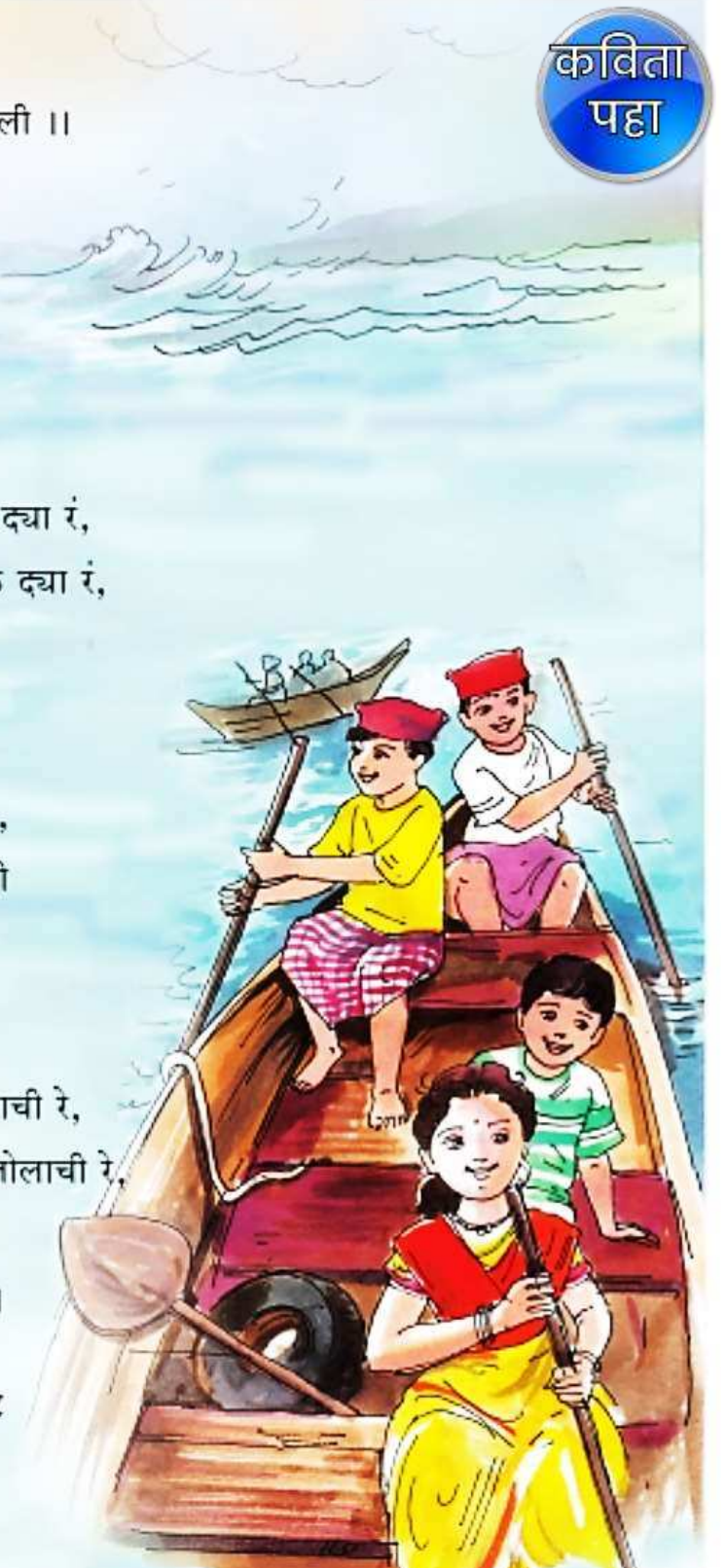
नौका चाले कशी जलावरी-जलावरी-जलावरी,
आहे सारा भार मुलांवरी-मुलांवरी-मुलांवरी
लहान वीर-महान धीर,
रोखील वादळ वलहवा रं - वलहवली ॥१॥

मोकाट पिसाट वारा आला - येऊ द्या रं, येऊ द्या रं,
डोंगरमापाच्या लाटा आल्या - येऊ द्या रं, येऊ द्या रं,
छाती अफाट - झेलेल लाट,
रोखील वादळ वलहवा रं - वलहवली ॥२॥

झेंडा माथ्यावर तीन रंगी - तीन रंगी - तीन रंगी,
संचारवी जोम नव अंगी - नव अंगी - नव अंगी
डोले कसा - बोले कसा,
धैर्यानं नाव तुम्ही वलहवा रं - वलहवली ॥३॥

स्वातंत्र्य दौलत मोलाची रे - मोलाची रे - मोलाची रे,
सर्वांच्या जिवाच्या तोलाची रे - तोलाची रे - तोलाची रे,
ती एक आस - तो एक ध्यास
जोसानं नाव आता वलहवा रं - वलहवली ॥४॥

- वसंत बापट

कविता
पहा

संख्यांचा लहान-मोठेपणा ओळखा.

2. संख्याज्ञान

टॅस्ट
मोडवा

□ संख्यांचा लहान-मोठेपणा (क्रमसंबंध)

हमीद : सहा अंकी किंवा सात अंकी संख्या दिल्यास, त्यांपैकी लहान-मोठी संख्या कशी ठरवायची ?

शिक्षक : पाच अंकांपर्यंतच्या संख्यांचा लहान-मोठेपणा कसा ठरवायचा हे तुम्हांला माहित आहे. ज्या संख्येचा दशहजारस्थानचा अंक मोठा ती संख्या मोठी. दशहजार या स्थानावरील अंक सारखे असल्यास हजारस्थानचा अंक तपासा. नंतर दिलेल्या संख्यांचा क्रम ठरवता येतो.

यावरून सहा किंवा सात अंकी संख्यांतील लहान-मोठेपणा ठरवण्याची रीत सुचते का पाहा.

हमीद : हो, सांगता येईल. सुरुवातीला दशलक्षस्थानचे अंक पाहू. दशलक्षस्थानचे अंक सारखे असल्यास लक्षस्थानचे अंक बघून ठरवू. लक्षस्थानचे अंकदेखील सारखे असल्यास दशहजारस्थानचे अंक बघून संख्यांचा लहान-मोठेपणा ठरवता येईल. शिवाय दिलेल्या संख्या किती अंकी आहेत, यावरूनही संख्यांचा लहान-मोठेपणा ठरवता येईल, हो ना ?

शिक्षक : अगदी बरोबर ! ज्या संख्येमध्ये अंक जास्त ती संख्या मोठी असते.

उदाहरणसंग्रह 6

1. चौकटीत $<$, $>$ यांपैकी योग्य चिन्ह लिहा.

(1) 5,705	____	15,705	(2) 22,74,705	____	12,74,705
(3) 35,33,302	____	35,32,302	(4) 99,999	____	9,99,999
(5) 4,80,009	____	4,90,008	(6) 35,80,177	____	35,88,172

2. खालील उदाहरणे सोडवा.

- (1) स्वयंसिद्धा महिला बचतगटाने उडदाचे 3,45,000 पापड तयार केले आणि स्वाभिमानी बचतगटाने उडदाचे 2,95,000 पापड तयार केले, तर कोणत्या गटाने अधिक पापड तयार केले ?
- (2) अहमदनगर जिल्ह्यातील प्राथमिक शाळेतील मुलांनी 2,00,000 बिया जमा केल्या, तर पुणे जिल्ह्यातील प्राथमिक शाळेतील मुलांनी 3,25,000 बिया जमा केल्या. जास्त बिया कोणत्या जिल्ह्यातील मुलांनी जमा केल्या ?
- (3) प्रजासत्ताक दिनाच्या दिवशी पंढरपूर तालुक्यातील 2,01,306 स्त्री-पुरुषांनी झेंडावंदन केले. माळशिरस तालुक्यातील 1,97,208 स्त्री-पुरुषांनी झेंडावंदन केले, तर कोणत्या तालुक्यात जास्त स्त्री-पुरुषांनी झेंडावंदन केले ?
- (4) एका प्रदर्शनात अन्नपूर्णा महिला बचतगटाने 5,12,345 रुपयांच्या वस्तूंची विक्री केली. निर्माण महिला बचतगटाने 4,12,900 रुपयांच्या वस्तूंची विक्री केली. सृजन महिला बचतगटाने 4,33,000 रुपयांच्या वस्तूंची विक्री केली व सावित्रीबाई फुले महिला बचतगटाने 5,11,937 रुपयांच्या वस्तूंची विक्री केली, तर सर्वांत जास्त विक्री कोणत्या बचत गटाने केली ? कोणत्या बचत गटाची विक्री सर्वांत कमी झाली ? बचतगटांनी केलेली विक्री चढत्या क्रमाने लिहा.

 Follow the instructions.

2. Number Work

Bigger and smaller numbers

Hamid : How do we determine the smaller or bigger number when we are dealing with six- or seven-digit numbers?

Teacher : You have learnt how to do that with five-digit numbers. The number with the bigger ten thousands digit is the bigger number. If they are the same, we look at the thousands digits to determine the smaller or bigger number.

Now, can you tell how to compare six- or seven-digit numbers?

Hamid : Yes, I can. First, we'll look at the ten lakhs digits. If they are the same, we'll look at the digits in the lakhs place. If those are equal, we look at the ten thousands place to tell the smaller or bigger number and so on. Besides, we might be able to tell which of the numbers is bigger, just by looking at the number of digits in each number. Right?

Teacher : Absolutely! The number with more digits is the bigger number.

Problem Set 6

1. Write the proper symbol, '<' or '>' in the box.

(1) 5,705 15,705

(2) 22,74,705 12,74,705

(3) 35,33,302 35,32,302

(4) 99,999 9,99,999

(5) 4,80,009 4,90,008

(6) 35,80,177 35,88,172

2. Solve the problems given below.

(1) The Swayamsiddha Savings Group made 3,45,000 papads while the Swabhimani Group made 2,95,000. Which group made more papads?

(2) Children of the Primary School in Ahmadnagar District collected 2,00,000 seeds while those in Pune District collected 3,25,000. Which children collected more seeds?

(3) The number of people who took part in the Republic Day flag-hoisting ceremony was 2,01,306 in Pandharpur taluka and 1,97,208 in Malshiras taluka. In which taluka did a larger number of people participate?

(4) At an exhibition, the Annapoorna Savings Group sold goods worth ₹ 5,12,345. The Nirman Group sold goods worth ₹ 4,12,900. This figure was ₹ 4,33,000 for the Srujan Group and ₹ 5,11,937 for the Savitribai Phule group.

Which group had the largest sales?
Which group had the smallest?

Write the sales figures in ascending order.

✚ sing and play.

- Listen, learn, sing and play. ऐका, शिका, हे गाणे म्हणा आणि खेळा. 01

There was a farmer, had a dog
And Bingo was his name-O.

B-I-N-G-O, B-I-N-G-O, B-I-N-G-O!
And Bingo was his name-O!

There was a farmer, had a dog
And Bingo was his name-O.

(Clap)-I-N-G-O, (Clap)-I-N-G-O, (Clap)-I-N-G-O,
And Bingo was his name-O!

याप्रमाणे एकेक अक्षर गाळत पुढील कडवी घ्यावी : (Clap)-(Clap)-N-G-O / (Clap)-(Clap)-(Clap)-G-O / (Clap)-(Clap)-(Clap)-(Clap)-O / (Clap)-(Clap)-(Clap)-(Clap)-(Clap)-(Clap). लय कमी-जास्त करून हे गाणे म्हणावे.
चालीसाठी पहा : freekidsmusic.com/traditional-childrens-songs/.

Vanishing Sentences

- Read the first sentence carefully. Then continue to read it aloud saying the missing words till you can 'read' the whole sentence from memory. पहिले वाक्य लक्षपूर्वक वाचा. नंतर गाळलेले शब्द स्वतः म्हणत ते मोठ्याने वाचा. असे करत शेवटी पूर्ण वाक्य मनाने आठवून 'वाचा'. 07

The quick brown fox jumps over a lazy dog.

The quick brown fox jumps over a lazy dog.

The quick brown fox jumps over a lazy

The quick brown fox jumps over a

The quick brown fox jumps over

The quick brown fox jumps

The quick brown fox

The quick brown

The quick

The

याचप्रमाणे पुस्तकातील इतर वाक्ये फळवाचर लिहून अधूनमधून हा 'वाचनाचा' खेळ घ्यावा. प्रत्येक वेळी शेवटचा एकेक शब्द पुसत 'वाचन' घ्यावे. या वाक्यात इंग्रजीतील सर्व अक्षरे आहेत.

पाठ वाचा व समजून घ्या.

आपण काय शिकलो?

२. पृथ्वीचे फिरणे

टैस्ट
मोडवा

- पृथ्वीच्या परिवलनामुळे पृथ्वीवर दिन आणि रात्र होतात.
- पृथ्वीचे सूर्याभोवतीचे परिभ्रमण आणि पृथ्वीचा कललेला अक्ष यामुळे पृथ्वीवर ऋतू होतात.
- चंद्राच्या पृथ्वीभोवतीच्या परिभ्रमणामुळे आपल्याला चंद्राच्या कला दिसतात.
- एका अमावास्येपासून पुढच्या अमावास्ये-

- पर्यंतच्या काळाला 'चांद्रमास' म्हणतात. चांद्रमास सुमारे २८ ते ३० दिवसांचा असतो.
- पौर्णिमेला शेवट होणाऱ्या चांद्रमासातील पंधरवड्याला 'शुक्लपक्ष' म्हणतात. अमावास्येस शेवट होणाऱ्या पंधरवड्याला 'कृष्णपक्ष' म्हणतात.
- चांद्रमासातील दिवसांना 'तिथी' म्हणतात.

स्वाध्याय

१. काय करावे बरे?

अमितला त्याच्या आजीला घेऊन ऑस्ट्रेलियाला जायचे आहे. आजीला थंडीचा त्रास होतो, तर त्यांनी ऑस्ट्रेलियाला कोणत्या कालावधीत जावे?

२. जरा डोके चालवा.

(अ) पृथ्वीच्या एका परिभ्रमणात तिची किती परिवलने होतात?

(आ) अरुणाचल प्रदेशातील इटानगर येथे सूर्योदय झाला आहे. पुढील शहरांमध्ये होणाऱ्या सूर्योदयाचा क्रम त्यापुढे लिहा.

मुंबई (महाराष्ट्र), कोलकता (पश्चिम बंगाल), भोपाळ (मध्यप्रदेश), नागपूर (महाराष्ट्र).

३. रिकाम्या जागी योग्य शब्द भरा.

(अ) पृथ्वीच्या स्वतःभोवतीच्या फिरण्यास म्हणतात.

(आ) पृथ्वीच्या सूर्याभोवतीच्या फिरण्यास म्हणतात.

(इ) पृथ्वीच्या परिवलनामुळे व होते.

४. कशाला म्हणतात?

(अ) पौर्णिमा (आ) अमावास्ये (इ) चांद्रमास (ई) तिथी

५. प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(अ) विषुववृत्त म्हणजे काय?

(आ) विषुववृत्तामुळे निर्माण होणारे पृथ्वीचे दोन भाग कोणते?

उपक्रम

मराठी दिनदर्शिकेतील कोणत्याही एका महिन्याच्या अमावास्येपासून पौर्णिमेपर्यंतच्या तसेच पौर्णिमेपासून अमावास्येपर्यंतच्या तिथींची नावे नोंद करून त्याविषयी अधिक माहिती घ्या.

* * *

5SN4YP

पाठ वाचा व समजून घ्या.

सराव करा.

टिप्ट
मोडवा

२. इतिहास आणि कालसंकल्पना

- २.१ काळाची विभागणी आणि कालरेषा
- २.२ कालगणना आणि कालगणनेच्या पद्धती
- २.३ इतिहासाची कालविभागणी
- २.४ कालमापनाच्या वैज्ञानिक पद्धती आणि कालनिश्चिती

२.१ काळाची विभागणी आणि कालरेषा

काळ समजावून घेण्याच्या वेगवेगळ्या पद्धती असतात. काळ अखंड असतो, पण आपल्या सोईसाठी आपण त्याचे विभाजन करतो. काळाचे विभाजन आपण कोणत्या उद्देशाने आणि कोणत्या पद्धतीने करतो, यावर काळ समजावून घेण्याच्या पद्धती अवलंबून असतात. उदा., सूर्योदय झाला, की आपण म्हणतो, 'दिवस उजाडला, सकाळ झाली !' सूर्यास्त झाला, की आपण म्हणतो, 'दिवस मावळला, संध्याकाळ झाली !' दिवस मावळून संध्याकाळ झाली, की थोड्याच वेळात अंधार पडून रात्र होते. म्हणजे आपण काळाचे विभाजन दिवस आणि रात्र या दोन घटकांमध्ये केले, असा त्याचा अर्थ होतो.

आपली पृथ्वी एका ठरावीक गतीने स्वतःच्या आसाभोवती फिरते. तसेच ती सूर्याभोवतीही फिरते. सूर्य हा स्वयंप्रकाशित आहे. सूर्यकिरणांपासून सतत प्रकाश मिळतो. तरीही आपल्याला मात्र फक्त दिवसा प्रकाश दिसतो आणि रात्री अंधार! हे कसे घडते?

पृथ्वी स्वतःच्या आसाभोवती फिरत असताना तिचा जो पृष्ठभाग सूर्यासमोर येत राहतो, तिथे उजेड होत जातो. जो भाग सूर्यासमोरून दूर जात राहतो, तिथे अंधार होत जातो. पृथ्वीची स्वतःच्या आसाभोवतीची एक प्रदक्षिणा पूर्ण

होण्यास २४ तासांचा अवधी लागतो. सुमारे १२ तासांचा दिवस आणि १२ तासांची रात्र असा हा अवधी असतो. अशा प्रकारचा एक दिवस आणि एक रात्र मिळून होणाऱ्या काळालाही व्यापक अर्थाने एक 'दिवस' असे म्हणतात. असा एक 'दिवस' म्हणजे एक वार होय.

सोमवार ते रविवार असा सात वारांचा एक आठवडा, दोन आठवड्यांचा एक पंधरवडा, चार आठवड्यांचा म्हणजेच दोन पंधरवड्यांचा एक महिना आणि बारा महिन्यांचे एक वर्ष, अशा पद्धतीने आपण काळाची क्रमवार विभागणी करतो. वर्षामागून वर्षे संपत संपत शंभर वर्षांचा काळ संपला, की एक शतक पूर्ण होते. अशी दहा शतके म्हणजेच एक हजार वर्षे संपली, की एक सहस्रक पूर्ण होते. काळाच्या अशा विभागणीला एकरेखिक विभागणी म्हणतात.

इसवी सनाचा काळ : एकरेखिक विभागणीत एकापाठोपाठ येणाऱ्या वर्षांची क्रमवार मांडणी केली जाते. इतिहासाच्या पुस्तकांमध्येही एकापाठोपाठ घडलेल्या घटनांची साखळी अशाच एकरेखिक पद्धतीने क्रमशः मांडलेली असते. त्यासाठी सर्वसाधारणपणे इसवी सनाचा उपयोग केला जातो.

आपण वापरतो ती दिनदर्शिका इसवी सनावर आधारलेली असते. येशू ख्रिस्तांच्या स्मरणार्थ इसवी सनाची सुरुवात झाली. मराठीतील 'इसवी' हा शब्द 'येशू' या नावाशी संबंधित आहे. ज्या वर्षापासून इसवी सनाची सुरुवात झाली, ते इसवी सनाचे पहिले वर्ष. त्या वर्षाची सुरुवात '१' या संख्येने दाखवली जाते. नंतर येणाऱ्या

प्रत्येक वर्षाची क्रमसंख्या पुढच्या दिशेने चढत जाते. इसवी सनाच्या पहिल्या शंभर वर्षांचा म्हणजे पहिल्या शतकाचा काळ 'इ.स.१-१००' असा लिहिला जातो. इसवी सनाच्या पहिल्या सहस्रकाचा काळ 'इ.स.१-१०००' असा लिहिला जातो.

इसवी सनापूर्वीचा काळ : इसवी सनाची सुरुवात होण्यापूर्वीच्या काळाला 'इसवी सनपूर्व काळ' असे म्हटले जाते. या काळातील वर्षे मोजताना प्रत्येक वर्षाची क्रमसंख्या उतरत्या पद्धतीने मांडली जाते. इसवी सनापूर्वीच्या पहिल्या शतकाची सुरुवात इ.स.पू.१०० या वर्षी झाली आणि ते इ.स.पू.१ या वर्षी संपले. तसेच इसवी सनापूर्वी पहिल्या सहस्रकाची सुरुवात इ.स.पू.१००० या वर्षी झाली आणि ते इ.स.पू.१ या वर्षी संपले. म्हणून इसवी सनापूर्वीच्या पहिल्या शंभर वर्षांचा म्हणजे पहिल्या शतकाचा काळ, म्हणजे 'इ.स.पू. १००-१' आणि इसवी सनापूर्वीच्या पहिल्या सहस्रकाचा काळ म्हणजे 'इ.स.पू. १०००-१'.

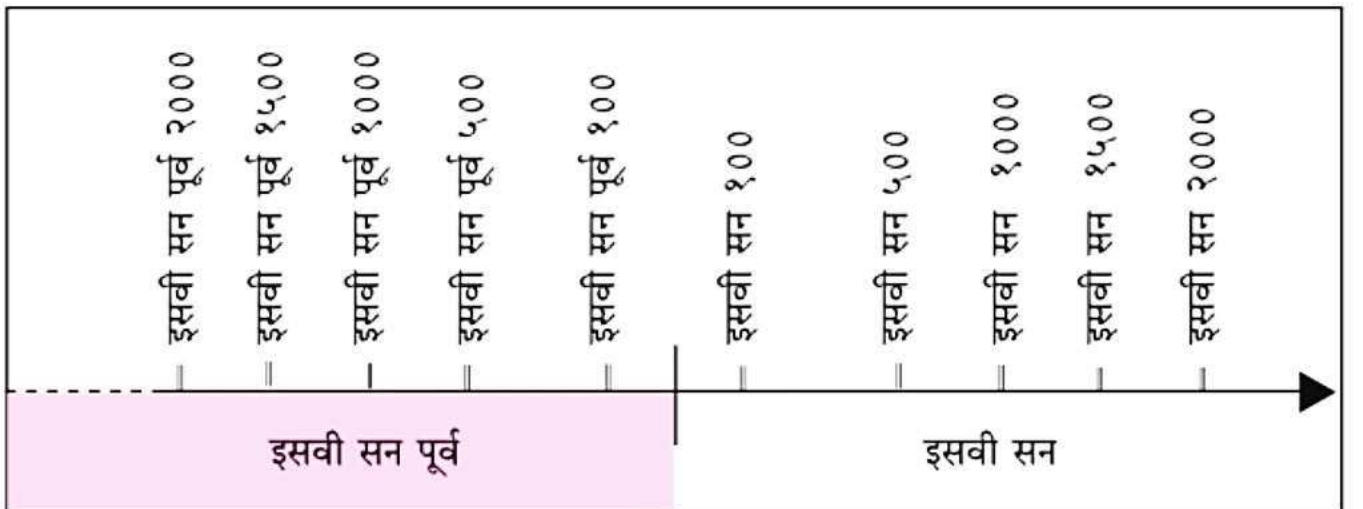
इसवी सनापूर्वीचा कालखंड लिहिण्याची पद्धत आपण काही उदाहरणांच्या साहाय्याने

समजून घेऊ. वर्धमान महावीरांचा जीवनकाल इ.स.पू. ५९९ - इ.स.पू. ५२७ असा लिहिला जातो. गौतम बुद्धांचा जीवनकाल इ.स.पू. ५६३ - इ.स.पू. ४८३ असा लिहिला जातो.

२.२ कालगणना आणि कालगणनेच्या पद्धती

कालगणना करणे म्हणजे काळाची लांबी मोजणे. काळ मोजण्याची आपल्याला माहीत असलेली एकके पुढीलप्रमाणे आहेत : सेकंद, मिनिट, तास, दिवस, आठवडा, पंधरवडा, महिना, वर्ष, शतक आणि सहस्रक. सेकंद हे यांतील सर्वांत छोटे एकक आहे. जगभर कालगणनेच्या अनेक पद्धती अस्तित्वात आहेत. त्यांमध्ये 'इसवी सन' ही पद्धत अधिक प्रचारात आहे. सर्वसाधारणपणे संबंधित महिन्यातील त्या त्या दिवसाचा क्रमांक, चालू महिन्याचे नाव किंवा क्रमांक आणि चालू वर्षाचा क्रमांक अशा क्रमाने आपण दिनांक लिहितो. तारीख हाही दिनांकाचा समानार्थी शब्द प्रचारात आहे.

कालगणनेच्या इतरही पद्धती आहेत. इसवी सनाची सुरुवात येशू ख्रिस्तांच्या स्मरणार्थ झाली,

टेस्ट
मोडवा

उम्मीदवार युवकों में एक था कर्मवीर। कर्मवीर निर्धन परिवार का प्रतिभाशाली नवयुवक था। वह तेजी से राजदरबार की ओर जा रहा था। उसी समय बैलगाड़ीवाला वृद्ध एक बार फिर पहिया कीचड़ से बाहर खींचने का प्रयास कर रहा था। यह दृश्य देखकर दरबार पहुँचने की चिंता न करते हुए कर्मवीर सीधे कीचड़ में उतरा। जोर लगाकर उसने बैलगाड़ी का पहिया कीचड़ से बाहर निकाला। वृद्ध ने उसे ढेरों आशीर्वाद दिए फिर इनाम में कुछ रुपये देने चाहे पर कर्मवीर ने विनम्रता से मना कर दिया।

देर हो जाने की आशंका से भागते-दौड़ते कर्मवीर दरबार पहुँचा। वह हाँफ रहा था। उसके कपड़े कीचड़ से सने थे। सारे उम्मीदवार

उसे देखकर हँसने लगे। तभी बैलगाड़ीवाला वृद्ध भी वहाँ पहुँचा। वह वृद्ध कोई और नहीं बल्कि स्वयं मंत्री जगतराम थे।

उन्होंने सारी घटना राजा को सुनाई फिर जगतराम ने राजा से कहा, “महाराज! कर्मवीर में वे सारे गुण हैं जो राज्य के मंत्री के लिए आवश्यक हैं।” सारी बातें जानकर राजा मंगलसेन बहुत प्रसन्न हुए। उन्होंने कहा, “जो सामान्य आदमी की पीड़ा से दुखी होता है, उसे दूर करने का प्रयास करता है, वही राज्य के ऊँचे पद पर बैठने का अधिकारी होता है। जगतराम जी ने योग्य व्यक्ति का चुनाव किया है। आज से कर्मवीर राज्य के नए मंत्री होंगे।”

- सुधा शर्मा

इस कहानी से क्या सीख मिलती है, बताओ।

स्वयंमूल्यमापन चाचणी पहा खालील लिंकवर..

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

माझा ऑनलाईन अभ्यास - प्रत्येक घटकाच्या टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून

पाचवी मराठी	पाचवी गणित	सेमी गणित	पाचवी इंग्रजी	पाचवी प.अ-1	पाचवी प.अ-2	हिंदी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक

दररोजच्या माझा अभ्यास pdf तुम्हाला खालील लिंकवर मिळतील.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

इतर इयत्तांच्या ऑनलाईन टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून...

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

MiniShala शैक्षणिक ॲप्स खालील लिंकवरून डाऊनलोड करा.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
		आठवी	नववी	दहावी		

गुरुमाऊली शैक्षणिक ॲप्स - [Click Here](#)